

Årsberetning 2018

2018

Innholdsfortegnelse

1	Årsberetning Arendal havnevesen KF	3
---	--	---

1 Årsberetning Arendal havnevesen KF

1.1 Økonomi

Innledning

Høyeste inntekt, beste økonomiske resultat noengang for Arendal havn 2018. Økning til 513 000 tonn gods over kai viderefører 10 år med god vekst i havnetrafikken i Arendal.

Regnskap inntekt: ca **32,6** mill kr (Opprinnelig budsjett : 24,8 mill kr).
Netto driftsresultat **4,9** mill kr. (alle aktiviteter)

HAVN (Eydehavn, Sandvikodden, Cruise, Fiskemottak)
Den ordinære havnedriften kjennetegnes ved høy aktivitet, mye gods, nye kunder og godt overskudd. Tjenester, strøm og leie fra rigg bidrar til inntekstøkning og resultat.
Overskudd fra ordinær havnedrift er 6,2 mill kr

Tonn gods over kai 2018: **513 000 tonn**. Økning med 9% fra 2017
Antall kommersielle anløp (kun godsfartøy) er **289** fartøy.

SMÅBÅT: ledige plasser (ca 300 stk)– reduserte inntekter (ca 310` ) - samlet underskudd (678`).

GJESTEHAVN: Nedgang på 8% i antall båtbesøk til 4900 – basseng knekk juli- økte utgifter med ca 1 mill kr. Samlet underskudd (616`) Forsikringsutbetaling for bassengknekk ikke innvilget

Generelt: Resultat i 2018 for den ordinære havnedriften er svært gledelig. Tilgjengelig kaier og areal for gods er i perioder under sterkt press. Havnen kan måtte avvise oppdrag og kunder dersom denne kapasiteten ikke utvides.

Ekstraordinær hendelse (bassengknekk) medførte underskudd i gjestehavnen: Ledig kapasitet i småbåthavnene gir reduserte inntekter.

Bystyrets vedtatte budsjetttramme

Veiledning

Dette er bare en overskrift. Det er ikke meningen at dere skal skrive noe her.

se over. Gledelig økonomisk resultat fra den ordinære havnedrift. I regnskapet 2018 er også ført tap på gamle og utestående fordringer med (680`)

Nye kunder, diversifisert last, flere anløp, og tjenester til rigg bidrar positivt.

Fremdrift og tilrettelegging av nye industri og havne arealer har ikke fulgt planlagt fremdrift. Tiltak er gjort for å øke uttak av fastfjell og legge til rette for nye aktører og økt havnedrift.

Kaier og arealer er i perioder utnyttet til maksimal kapasitet. Videre vekst vil kreve investeringer i mer kaifront og effektivt håndteringsutstyr.

Rammebetingelser og regelverk for havner er i endring. Havnevirksomheten har vært gjenstand for forvaltningsrapporter, advokatutredninger, tilsynsrapporter, behandlinger i flere styrer, utvalg og Bystyret. Kystverket har senest i juni 2018 gjort konkrete vurderinger og avklaringer vedr ansvarsområdene som i dag forvaltes av Arendal havn. Konklusjonen er at Arendal havn KF driver innenfor gjeldende lov og regelverk, men at enkelte ansvars og virksomheter trolig bør underlegges en nærmere vurdering for å se om dette er optimalt organisert. Det pekes spesielt på Småbåthavnene, Gjestehavna og ansvar for dampskipsbrygger som Bystyret overførte til havn i 2010. Dette arbeidet forventes gjennomført i 2019, med klare anbefalinger til Bystyret.

Økonomisk oversikt drift - tall i hele 1000

Beskrivelse	Regnskap 2018	Regulert budsjett 2018	Opprinnelig budsjett 2018	Regnskap 2017
Arendal havnevesen KF				
Brukerbetalinger	0	0	0	0
Andre salgs- og leieinntekter	-32 482 000	-26 610 000	-24 810 000	-27 841 000
Overføringer med krav til motytelse	-88 000	0	0	-71 000
Rammetilskudd	0	0	0	0
Andre statlige overføringer	0	0	0	0
Andre overføringer	-10 000	0	0	0
Skatt på inntekt og formue	0	0	0	0
Eiendomsskatt	0	0	0	0
Andre direkte og indirekte skatter	0	0	0	0
SUM DRIFTSINNEKTER (B)	-32 579 000	-26 610 000	-24 810 000	-27 912 000
Lønnsutgifter	6 387 000	6 839 000	6 839 000	6 064 000
Sosiale utgifter	1 485 000	1 720 000	1 720 000	1 861 000
Kjøp av varer og tjenester som inngår i komm tjenesteprod	6 221 000	4 565 000	4 565 000	5 296 000
Kjøp av varer og tjenester som erstatter komm tjprod	5 634 000	1 215 000	1 215 000	4 516 000
Overføringer	401 000	0	0	0
Avskrivninger	8 986 000	8 986 000	0	8 072 000
Fordelte utgifter	0	0	0	0
SUM DRIFTSUTGIFTER (C)	29 114 000	23 325 000	14 339 000	25 808 000
BRUTTO DRIFTSRESULTAT (D = B-C)	-3 466 000	-3 285 000	-10 471 000	-2 104 000
Renteinntekter, utbytte og eieruttak	-359 000	0	0	-275 000
Gevinst på finansielle instrumenter	0	0	0	0
Mottatte avdrag på utlån	0	0	0	0
SUM EKSTERNE FINANSINNEKTER (E)	-359 000	0	0	-275 000
Renteutgifter, provisjoner og andre finansutgifter	2 968 000	2 953 000	2 953 000	4 195 000
Tap på finansielle instrumenter	0	0	0	0
Avdrag på lån	5 095 000	5 095 000	5 095 000	5 923 000
Utlån	0	0	0	0
SUM EKSTERNE FINANSUTGIFTER (F)	8 063 000	8 048 000	8 048 000	10 118 000
RESULTAT EKSTERNE FINANSIERINGSTRANSAKSJONER	7 703 000	8 048 000	8 048 000	9 843 000
Motpost avskrivninger	-8 986 000	-8 986 000	0	-8 072 000
NETTO DRIFTSRESULTAT (I)	-4 748 000	-4 223 000	-2 423 000	-332 000
Bruk av tidligere års regnskapsmessig mindreforbruk	0	0	0	-402 000
Bruk av disposisjonsfond	0	0	0	0
Bruk av bundne fond	-210 000	0	0	0

Beskrivelse	Regnskap 2018	Regulert budsjett 2018	Opprinnelig budsjett 2018	Regnskap 2017
SUM BRUK AV AVSETNINGER (J)	-210 000	0	0	-402 000
Overført til investeringsregnskapet	0	0	0	0
Dekning av tidligere års merforbruk	0	0	0	0
Avsetninger til disposisjonsfond	0	4 223 000	2 423 000	525 000
Avsetninger til bundne fond	0	0	0	210 000
SUM AVSETNINGER (K)	0	4 223 000	2 423 000	735 000
REGNSKAPSMESSIG MER-MINDREFORBRUK (L = I+J-K)	-4 958 000	0	0	0

Endringer driftsinntekter

Økning i alle tjenester levert av havn: (mannskap, kraning, areal, strøm mm)

Endringer driftsutgifter

Økning i aktivitet medfører økte inntekter men også økt utgiftsside til drift.

Innleie av eksterne kontraktører og utstyr gir liten fortjenestemargin.

Havnen vil fremme forslag om investering i eget, egnet og relevant utstyr (hjullaster, ny kran, mm) og ansette egne operatører med begrunnelse i at godsvolumene nå forventes på stabilt høyere nivå en for kun få år siden.

Bassengknekk i gjestehavnen medførte ikke budsjetteret utgifter på ca 1 mill kr. Forsikringen har avslått å dekke inntil 600` kr av dette.

Det er ledig kapasitet i småbåthavnene. Ingen nye etableringer er gjennomført eller planlagt. Prisene økes ikke, og tilbudet vil bli markedsført i forkan av sesongen 2019. Omlegging til digitalisert administrasjonssystem for småbåter gjøres 2019.

Regnskapsskjema 2A - hele 1000

Beskrivelse	Regnskap 2018	Regulert budsjett 2018	Opprinnelig budsjett 2018	Regnskap 2017
Arendal havnevesen KF				
Investeringer i anleggsmidler	23 242	47 623	17 300	25 248
Utlån og forskutteringer	0	0	0	0
Kjøp av aksjer og andeler	0	0	0	0
Avdrag på lån	0	0	0	2 169
Dekning av tidligere års udekket	0	0	0	0
Avsetninger	0	0	0	0
Årets finansieringsbehov	23 242	47 623	17 300	27 417
Bruk av lånemidler	-18 558	-47 213	-16 300	-9 769
Inntekter fra salg av anleggsmidler	0	0	0	0
Tilskudd til investeringer	-5 584	-410	-1 000	-15 548

Beskrivelse	Regnskap 2018	Regulert budsjett 2018	Opprinnelig budsjett 2018	Regnskap 2017
Kompensasjon for merverdiavgift	0	0	0	0
Mottatte avdrag på utlån og refusjoner	0	0	0	0
Andre inntekter	900	0	0	-2 100
Sum ekstern finansiering	-23 242	-47 623	-17 300	-27 417
Overført fra driftsregnskapet	0	0	0	0
Bruk av tidligere års udisponert	0	0	0	0
Bruk av avsetninger	0	0	0	0
Sum finansiering	-23 242	-47 623	-17 300	-27 417
Udekket/udisponert	0	0	0	0

Foretakets satsingsområder

SAMFUNNSNYTTE – SJØ – SKIP - SKJÆRGÅRD

Målet for all havnevirksomhet er samfunnsnytt og verdiskapningen knyttet til sjø, skip og skjærgård.

Havneforetaket har i 2018 hatt følgende hovedvirksomhetsområder: Industri og trafikkhavn - Rigg og prosjekthavn - Fiskemottak - Cruise - Småbåt - Gjestehavn. Havnestyret er kommunal myndighet etter lov om havner og farvann. Havneforetaket er kommunens havnefaglige organ.

Eydehavn skal videreutvikles for å sikre godsoverføring fra vei til sjø, verdiskapning sikres gjennom bla leverandører, transportarbeid, bedriftsetableringer og arbeidsplasser. Det søkes stamnetthavn status.

Nye havne og industriarealer erhverves og tilrettelegges ved uttak av steinmasser og etablering av nødvendig infrastruktur. Fysisk sikring, overvåkning og adgangskontroll etableres. Prosjektstart for opprydding av forurensing på Steikeritomta, med eiendom og kommune. Planarbeid for ny vei fra havn utenom Eydehavn sentrum sluttføres. Nytt verksted og nytt kontorbygg etableres. Cruise trafikken øker til 12 anløp 2018. Arbeidet med å få utvidet passasjen i Galtesund inn i NTP viderføres. Ny fiskerikai sluttføres i Barbu. 2 etg fiskemottaket bygges om for Redningselskapet. Økende anløpsaktivitet på Sandvikodden. Anlegget benyttes til Biodiesel - som igjen innblandes i ordinær diesel (20%)

MILJØ: Landstrømsanlegg har konvertert 3,4 mill KWh fra fossilt (ikke fornybar) til grønn landstrøm. Dette er over forventningene fra ENOVA ved tildeling, men antallet oppkoblinger av lasteskip er svært lavt. Forbruket er i hovedsak rigg. Havnens kran er konvertert til el.drift i 2018, og miljøomlegging i havnen til rent og fornybart pågår kontinuerlig. Landstrøm til fiskemottakskai etableres 2019 med støtte fra ENOVA. Cruise kai i sentrum vil ikke kunne etablere landstrøm (HW) uten tilskudd. Innføring av Environmental Port Index (EPI) vurderes fra 2020.

Lokalfarger: Etablering av sykkelparkering og venteskur i samarbeid med AK og AA Fylkeskommune. Prosjekt utslippsfrie ferger 2022 er førende for havnen.

Småbåt: Gjøre skjærgården tilgjengelig for flest mulig til en pris alle kan klare. Målet er økt bostedsattraktivitet. Ledig kapasitet - båt plass kan fås på dagen. Vedlikeholds etterslepet søkes redusert. Arendal ble kåret til årets båtkommune i 2018.

Gjestehavnen: Besøksindustri. økt sentrumsattraktivitet. Gjennomføre drifts sesong tilsvarende fjoråret. Arendal Gjestehavn ble kåret til årets gjestehavn i 2018.

Lovverk og rammebetingelser for havnevirksomheten er i endring. Havn vill følge disse prosesser tett og anbefale endringer for Bystyret i 2019.

Havn skal drive kommersielt uten tilskudd eller overføringer. Inntektene skal dekke alle drifts og finanskostnader. Bystyret har vedtatt at havn skal ha betingelser og konkurransevilkår på nivå med konkurrerende havner. Havn skal tilstrebe økonomisk overskudd og bygge opp fond.

Konklusjon: Havn har på de fleste områder, med noen få unntak levert over eller i tråd med de forventninger og planer som lå til grunn for aktiviteten i 2018.

Spesielle utfordringer

Foretakets organisering:

Er dagens organisering av havneforetaket optimalt?

Bør det gjøres tydeligere skille mellom den kommersielle havnevirksomheten, gjestehavn og småbåt? Bør ordinær havnevirksomhet søke samarbeid med andre kommersielle havneaktører i et samlet Agder, i tråd med regjeringens havnestrategi, ny Kommunelov og endringer i statsstøtterregulativet?

Kan gjestehavnen inngå i et mer forpliktende og formalisert samarbeid med andre gjestehavner i nærliggende kommuner?

Vil annen organisering inkl vurdering av selskapsform, avklaring av ansvarsområder, avgrensingen mot gjeldene lovverk kunne være fordelaktig, bidra til bedre måloppnåelse, bedre det økonomisk resultat, og sikre kontroll med virksomheten?

Kaikapasitet og godshåndterings utstyr.

Total kaikapasitet og håndteringsutstyr (kran, hjulaster mm) ved hovedkai er under sterkt press i perioder grunn økt trafikk og godsmengde, større skip, press på operasjonstider (støy, naboklager mm). Havnen er i dag svært sårbar for teknisk driftsavbrudd, og må øke kaikapasiteten og investeringer i håndteringsutstyr i kommende periode. Investeringsplanen inneholder forslag om slike investeringer for å styrke havnedriften.

Nye arealer -forsinkelser i tilrettelegging og masseuttak

Nye aktører på havnen krever plass for etablering og godshåndtering. I perioden 2011-2018 har masseuttaket og tilrettelegging av nye arealer vært kontraktert til en aktør. Fremdriften i perioden har vært langt unna forventningene. Ved avslutning av kontrakten 2018 er det oppstått tvist med tidligere driver. Nye driver med klare fremdrifts og rapporteringskrav er på plass fra 2019.

1.2 Internkontroll og etisk standard

Arendal havn KF er en liten og transparent organisasjon. Havnen følger de samme prosedyrer og retningslinjer som kommunen forøvrig.

Det er i 2018 gjennomført egen etikksamling for alle ansatte - med gjennomgang av regelverk og forventninger til den enkelte som ansatt i havneforetaket.

Det er innført automatiske betalingsordninger i gjestehavnen, og pengehåndtering er redusert til et absolutt minimum.

1.3 Likestilling og diskriminering

Havnestyret tilfredstiller kravene til kjønnsmessig representasjon.

For den ordinære havnedriften er det et overskudd av menn. Dette søkes rettet gjennom fremtidige ansettelser.

For gjestehavnen er kvinner overrepresentert både som sesongledere og havneverter.

I 2018 ble det gjort særskilte forsøk på å rekrutere ungdom fra andre miljøer en etnisk Norske til sesongarbeid i gjestehavnen.

Alle ansatte i Arendal havn får i samtale med daglig leder en innføring i hva som forventes fra den enkelte